

4.9.49. Základy latiny I

Základy latiny jsou jednoletý volitelný předmět, jehož hlavním cílem je poskytnout žákům základní orientaci v systému latinské gramatiky v rozsahu středoškolského učiva a připravit je na možný budoucí kontakt s tímto jazykem při studiu na vysokých školách /filologická studia, právnické, přírodovědecké, lékařské fakulty, farmacie/.

Základní metodou pro rozvoj požadovaných znalostí a dovedností je práce s textem /jednoduché umělé texty k procvičování, později méně náročné originální texty/, jejich podrobný jazykový rozbor, práce s překladovým slovníkem /zejména překlady z latiny do češtiny/.

Výstupem tohoto předmětu je osvojení si odborné latinské gramatické terminologie a schopnost její aplikace na kterýkoli cizí jazyk /případně i češtinu/, nacházení podobnosti mezi českými a latinskými gramatickými jevy, pochopení významu cizích slov běžně užívaných v češtině na základě jejich původního latinského významu.

Současně žák získá i povědomí o římských reáliích, prohloubí si poznatky získané v dějepise, příp. na hodinách literatury.

Podle zájmu je možno zařadit také odbornou slovní zásobu /např. lékařskou/.

Pravidelně jsou zařazovány známé citáty, přísloví a tzv. živá slova.

4. ROČNÍK - DOTACE: 2, VOLITELNÝ

ÚVOD DO STUDIA LATINY

Výstupy	učivo
- Čte se správnou výslovností jednoduchý latinský text. - Při gramatickém rozboru používá odbornou latinskou terminologii. - Podle diktátu napíše jednoduchý text.	- vývoj latiny od starověku do novověku - latinská abeceda - latinská výslovnost - přízvuk a délka slabik - psaní velkých písmen - základní gramatická terminologie

SUBSTANTIVA 1.-5. DEKLINACE

Výstupy	učivo
- Rozezná a podle charakteristických znaků zařadí substantiva do deklinací. - Vyskloňuje substantiva podle příslušných vzorů.	- základní pravidla pro zařazení substantiv do jednotlivých deklinací 1. deklinace /vzor: femina, ae, f./ 2. deklinace /vzory: servus, i, m.; puer, i, m.; exemplum, i, n./ 3. deklinace /vzory: miles, itis, m.; civis, is, m.; carmen, inis, n./ 4. deklinace /vzory: exercitus, us, m.; cornu, us, n./ 5. deklinace /vzor: res, ei, f./

ADJEKTIVA 1.-3. DEKLINACE

Výstupy	učivo
---------	-------

- Spojuje adjektiva se substantivy na základě jejich shody v rodě, čísle a pádě.	• trojvýchodná adjektiva 1. a 2. deklinace /typy: bonus, a, um; pulcher, chra, chrum/ • adjektiva 3. deklinace - trojvýchodná /typ: acer, acris, acre/ - dvojvýchodná /typ: brevis, breve/ - jednovýchodná /typ: felix, felicitas/
--	---

OSOBNÍ, PŘIVLASTŇOVACÍ A UKAZOVACÍ ZÁJMENA

Výstupy	učivo
- V textu rozlišuje různé druhy zájmen. - Zájmeny dokáže nahradit ve větách jména.	• osobní zájmena /ego, tu, nos, vos + zvrtné zájmeno se/ • přivlastňovací zájmena trojvýchodná /meus, a, um; tuus, a, um; noster, tra, trum; vester, tra, trum; suus, a, um/ • ukazovací zájmena /is, ea, id/

ZÁKLADNÍ A ŘADOVÉ ČÍSLOVKY

Výstupy	učivo
- Přečte údaj zapsaný římskými číslicemi a dokáže jimi přepsat údaj v číslicích arabských. - Správně spojuje řadové číslovky se substantivy, dokáže je skloňovat.	• základní číslovky 1-1000, jejich vazby se substantivy • řadové číslovky 1.-1000., jejich skloňování

SLOVESA 1.-4. KONJUGACE V ROZSAHU PRÉZENTNÍHO KMENE

Výstupy	učivo
- Proveďte detailní rozbor slovesných kategorií, zařadí sloveso do konjugace. - Převeďte jednoduchou větu z aktiva do pasiva a naopak. - Převeďte jednoduchou větu ze singuláru do plurálu a naopak.	• slovesa 1. konjugace /vzor: laudo, as, are/ • slovesa 2. konjugace /vzor: moneo, es, ere/ • slovesa 3. konjugace /vzor: lego, is, ere/ • slovesa 4. konjugace /vzor: audio, is, ire/ • slovesa tzv. smíšené konjugace /vzor: capio, is, ere/ U všech slovesných tříd: - indikativ přítomného času aktiva i pasiva - indikativ imperfekta aktiva i pasiva - indikativ futura aktiva i pasiva - konjunktiv přítomného času aktiva i pasiva - imperativ - infinitiv aktiva i pasiva

SLOVESO "ESSE" A JEHO SLOŽENINY

Výstupy	učivo
---------	-------

- Časuje sloveso esse a jeho složeniny. - U sloves prodesse a posse si uvědomuje změny ve kmeni.	• sloveso esse a jeho složeniny /adesse, abesse, obesse, prodesse, posse/: -indikativ přítomtu, imperfekta a futura -konjunktiv přítomtu a imperfekta -imperativ
---	---

DEPONENTNÍ SLOVESA, ZÁPOR VE VĚTĚ

Výstupy	učivo
- Chápe rozdíl mezi deponentními a nedeponentními slovesy, dokáže je vzájemně nahradit. - V latinské větě použije pouze jeden zápor.	• deponentní slovesa všech konjugací, jejich odlišnost od sloves nedeponentních • možnosti vyjádření záporu v latinské větě

ADVERBIA A PŘEDLOŽKY

Výstupy	učivo
- Používá základní latinské předložky včetně pádových vazeb. - Na základě probrané slovní zásoby a mluvnice překládá jednoduché texty z latiny do češtiny a naopak. - Při obtížnějších překladech účinně využívá překladový slovník. - Z libovolného adjektiva vytvoří na základě jednoduchých pravidel adverbium. - Nepravidelná adverbia se naučí v rámci slovní zásoby.	• adverbia od adjektiv 1. a 2. deklinace /pravidelné tvoření + výjimky/ • adverbia od adjektiv 3. deklinace • přehled základních předložek a jejich pádových vazeb